

การพัฒนาการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ของนิสิตวิชาเอกจิตวิทยาโดยให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ

■ อีระชน พลโยธา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพของนิสิตวิชาเอกจิตวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนที่มีต่ออาชีพ ด้านประเมินตนเองตามความเป็นจริง ด้านมีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ และด้านการให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One group Pretest - Posttest Design ทดสอบก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปี 3 วิชาเอกจิตวิทยา จำนวน 48 คน ผลการวิจัยพบว่า การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้การเรียนการสอนควรเน้นในส่วนที่จะประยุกต์องค์ความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ส่งเสริมให้นิสิตได้เข้าไปเรียนรู้การทำงานในองค์กรให้มากขึ้น การจัดทำหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอน ควรมีบุคคลภายนอกหรือศิษย์เก่าเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์แก่ครูอาจารย์ และสถาบันการศึกษาควรตระหนักว่าศิษย์เก่า คือพลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาและทำให้สถาบันการศึกษาเป็นที่รู้จักแพร่หลายในแวดวงอาชีพ นอกจากนั้น ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาหาวิธีการที่จะกระตุ้นให้นิสิตได้มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ศึกษาวิธีการที่จะส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือภูมิสำเนาของตนเองอย่างลึกซึ้ง และวิธีที่จะพัฒนาส่งเสริมให้นิสิตมีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาที่เรียนและมั่นใจว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพต่างๆ ได้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุคคลเมื่อก้าวเข้าสู่ “วัยรุ่น” จุดเชื่อมต่อของชีวิตระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงชีวิตที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในทุกๆ ด้าน ดังที่ อีริกสัน (Erik H. Erikson) ได้อธิบายในทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมไว้ว่า ขั้นตอนพัฒนาการของวัยรุ่น (อายุ 12-19 ปี) จะอยู่ในขั้นเข้าใจในเอกลักษณ์แห่งตนกับความรู้สึกสับสนในเอกลักษณ์และบทบาทแห่งตน (Identity VS Identity Confusion) ระยะเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ ตั้งแต่ร่างกายที่เจริญเติบโต สติปัญญาที่ส่งผลต่อการรับรู้และการรู้คิด เปลี่ยนจากการพึ่งพาผู้ใหญ่ไปเป็นการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ต้องการอิสระ ไม่ชอบคล้อยตามผู้ใหญ่เหมือนตอนที่เป็เด็ก ชอบเรียนรู้ลองทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดังนั้น หากวัยรุ่นได้ค้นพบตนเองและประเมินตนเองได้ถูกต้อง รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มีความสามารถอย่างไร จะดำเนินชีวิตอย่างไรต่อไปในอนาคต จะเลือกประกอบอาชีพอะไร แสดงว่าเขาเข้าใจในเอกลักษณ์แห่งตน แต่ถ้าวัยรุ่นคนใดทำตามนี้ไม่ได้ เกิดความไม่แน่ใจในตนเองว่าควรจะทำสิ่งใดที่ดีและเหมาะสมกับตน ไม่สามารถประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง แสดงว่าเขารู้สึกสับสนในเอกลักษณ์และบทบาทของตน ซึ่งจะส่งผลเมื่อเขาเข้าสู่วัยอื่นๆ ที่ตามมาด้วย (Lloyd. 1985: 122-129) ดังนั้น วัยรุ่นจึงเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต โอกาสที่จะประสบความสำเร็จหรือพบกับความล้มเหลวเป็นไปได้อยู่เสมอ โอกาสหรือความพลิกผันในชีวิตของวัยรุ่นไม่ว่าจะเป็นด้านบวกหรือลบ ส่วนหนึ่งมาจากการตัดสินใจเลือกศึกษาเล่าเรียนเพื่อหาความรู้มาประกอบอาชีพ ซึ่ง ฮาวิกเฮิสท์ (Robert J. Havighurst) ได้อธิบายว่า ภาระงานพัฒนาการ (Developmental Task) ที่สำคัญของ

วัยรุ่น ประการหนึ่ง คือ วัยรุ่นต้องสร้างจุดมุ่งหมายทางอาชีพในวัยผู้ใหญ่ได้ พยายามหาคำตอบให้ได้ว่าในอนาคตจะเป็นอะไร เขาต้องการประกอบอาชีพอะไร ควรจะวางแผนชีวิตอย่างไร ตั้งจุดมุ่งหมายในอาชีพได้อย่างไร และทำอะไรเขาจึงจะประกอบอาชีพที่เป็นความใฝ่ฝันของเขานั้นได้ (Lloyd. 1985: 24-26)

“สวนดุสิตโพล” มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้สำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ม.6 ทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่าง 3,143 คน เกี่ยวกับการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานศึกษาของนักเรียน ม.6 มากที่สุดคือ มีสาขาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน รองลงมา ได้แก่ มีหลากหลายสาขาให้เลือกเรียน มีชื่อเสียง สถานที่น่าเรียน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ใกล้บ้าน/เดินทางสะดวก เรียนแล้วมีโอกาสจบง่าย เป็นความต้องการของผู้ปกครอง ครู/อาจารย์ เพื่อน แฟน รุ่นพี่แนะนำ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสาขาวิชาที่เรียนต่อมากที่สุด คือ วิชาที่ตนชอบ รองลงมา คือ วิชาที่มีความทันสมัย เรียนง่าย เป็นวิชาที่ผู้ปกครองแนะนำ ครูแนะแนวแนะนำ เป็นวิชาที่มีผู้นิยมเรียน และอื่นๆ (ฝ่ายข่าวการศึกษา. 2548: Online) ข้อมูลดังกล่าวแสดงว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยและเลือกเรียนในสาขาวิชาที่เขาคิดว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพที่จะสามารถหารายได้ที่ดีให้แก่ตนเองได้ มากกว่าจะคำนึงถึงความเหมาะสมกับทักษะและความสามารถที่แท้จริงของตนเองที่สอดคล้องกับทักษะเฉพาะของอาชีพที่พวกเขาสนใจ หรือความเหมาะสมกับอาชีพที่จะทำให้เขามีความสุขในชีวิตการทำงานได้ ดังนั้น อาจทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาหลายประการ อาทิ ในแต่ละปีจะมีนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ สมัครสอบคัดเลือก

เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยใหม่เพราะไม่พอใจในสาขาวิชาหรือมหาวิทยาลัยที่ตนเรียน เมื่อสอบคัดเลือกได้ก็จะขอลาออกจากสาขาวิชาเดิม สถิติการลาออกลักษณะนี้ในแต่ละปีมีเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ บางคนยังเลือกเข้าเรียนในสาขาวิชาที่ไม่เหมาะสมกับตนเองทั้งในแง่ของสติปัญญาหรือสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และไม่สนใจที่จะสอบเข้าเรียนสาขาวิชาใหม่ หรือแม้ว่าสนใจและพยายามสอบใหม่ก็ไม่สามารถสอบให้ผ่านได้เพราะอาจยึดติดอยู่กับค่านิยมบางประการ เช่น เรียนในสาขาวิชาอะไรก็ได้แต่ขอให้เรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ดังนั้น จึงต้องทนฝืนเรียนให้จบไปอย่างไม่มี ความสนใจในการศึกษาแล้วเรียนเท่าที่ควร บางคนเรียนเพื่อต้องการให้พ่อแม่ผู้ปกครองสมหวัง หรือเรียนจบปริญญาตรีเพื่อให้พ้นข้อครหาจากสังคม เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้บางคนจะเกิดความเครียดความคับข้องใจจนทำให้เรียนไม่สำเร็จต้องออกจากการศึกษากลางคัน และอีกส่วนหนึ่งแม้สำเร็จการศึกษาก็เกิดปัญหาในการหางานและสมัครงาน สอบคัดเลือกเข้าทำงานก็ไม่ผ่านเพราะไม่อาจอธิบายเกี่ยวกับตัวตนได้อย่างภาคภูมิใจว่าตนเองมีทักษะความชำนาญเกี่ยวกับสาขาที่ตนเองจบมาดีหรือไม่ ลำพังปริญญาบัตรหรือผลการเรียนในใบแสดงผลการเรียนก็ไม่อาจรับประกันความสามารถได้อย่างชัดเจนนักว่าบัณฑิตที่จบมามีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานมากนักน้อยเพียงใด และถึงกระนั้น แม้บางคนจะสอบผ่านเข้าไปทำงานเนื่องด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัวบางประการที่สอดคล้องกับกระบวนการและวิธีการในการสรรหาและคัดเลือก แต่เมื่อเข้าไปทำงาน ซึ่งต้องประสบกับสถานการณ์การทำงานจริง ก็จะต้องพบกับอุปสรรคอีกมากมาย จากการที่ต้องทำงานที่ฝืนกับความรู้สึกของตนเอง และยังอาจพบกับการตำหนิตั้ง

จากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาดบ่อยครั้ง ทำให้ไม่มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน จึงเกิดความท้อแท้ ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ในที่สุดก็ไม่สามารถทำงานในองค์กรนั้นตลอดไปได้ ต้องเปลี่ยนงาน ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรเป็นอย่างมากทั้งยังเกิดความสูญเสียแก่ตนเอง เพราะการที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพใดๆ จะต้องมี การเตรียมตัวและลงทุนทั้งในเรื่องการศึกษาหรือฝึกอบรม เงินทอง เวลา เพื่อการเตรียมตัวสำหรับงานในอาชีพนั้นๆ เมื่อต้องเปลี่ยนงานใหม่ ก็อาจต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมอีกครั้ง จึงทำให้เสียเวลาที่ตนควรจะได้ประโยชน์ เช่น ผลตอบแทนในรูปของตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในงานที่ทำมาตั้งแต่ต้น ยิ่งไปกว่านั้น บางคนก็ได้ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปอีก ทั้งๆ ที่ยังไม่มีเป้าหมายในชีวิตที่แน่ชัด เกิดเป็นวัฏจักรชีวิตที่ซ้ำซาก ยิ่งทำให้ภาพอนาคตของเขาพร่ามัวลงไปอีก

วัยรุ่นจึงควรพิจารณาตนเองในแง่ของความสนใจ ความถนัด และค่านิยมว่ามีแนวโน้มไปในทิศทางใด ต้องเริ่มมองตนเองตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งหมายถึง การยอมรับในความสามารถรวมทั้งขีดจำกัดของเขา และนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง จัดเป็นการสร้างเป้าหมายทางอาชีพให้กับชีวิตอย่างฉลาด และเป็นขั้นตอน เพราะมีรากฐานอยู่บนความเป็นจริง ไม่เลื่อนลอยโดยคำนึงถึงศักยภาพของตนเองเป็นที่ตั้ง (นวลศิริเปาโรหิตย์, 2535: 14) วัยรุ่นที่ไม่มองการณ์ไกล ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ขาดทักษะในการทำงาน ขาดการวางแผน ไม่รู้จักตนเอง ปรับตัวไม่ได้ ไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ โอกาสที่จะล้มเหลวในการเลือกอาชีพมีสูงมาก นอกจากนี้ ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกของงาน ความสำคัญ

ของงาน และลักษณะของงานหรืออาชีพต่างๆ ตลอดทั้งพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ ความเข้าใจ ความชอบของตนเองเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงานด้วย (พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529: 34 ; อ้างอิงจาก Shofstall. 1973) วัยรุ่นที่ไม่มองการณ์ไกล ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ขาดทักษะในการทำงาน ขาดการวางแผน ไม่รู้จักตนเอง ปรับตัวไม่ได้ ไม่มีข้อมูลที่ดีเพียงพอ โอกาสที่จะล้มเหลวในการเลือกอาชีพมีสูงมาก ดังนั้น วัยรุ่นจึงต้องตระหนักรู้ตนเองเพื่อการเตรียมตัวประกอบอาชีพและเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตตามที่สังคมคาดหวัง กระบวนการสร้างความตระหนักรู้ดังกล่าวนี้ นอกจากวัยรุ่นจะต้องสร้างด้วยตนเองแล้ว สิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็ต้องส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจที่ชัดเจนและคลายความสับสนเคลือบแคลงที่เกิดขึ้นกับตนเองด้วย

การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้นิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันการศึกษาควรให้ความสนใจและเอาใจใส่เป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นช่วงชีวิตที่สำคัญของการวางแผนทางเลือกอาชีพและแนวทางในการดำเนินชีวิต การวางรากฐานแนวชีวิตให้ถูกต้อง จะสามารถช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ และเพื่อเป็นการเตรียมนิสิตนักศึกษาให้สามารถออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาในระดับสูงต่อไป และสามารถช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเอง สิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถนำตนเองได้ ตัดสินใจได้ว่า จะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน ซึ่งในการจัดกิจกรรมแนะแนวนั้น สามารถนำเทคนิควิธีการทางการแนะแนวและจิตวิทยามาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวได้หลายวิธีตามความเหมาะสม (คมเพชร ฉัตรศุกกุล. 2546 : 30-31) วิธีการหนึ่งที่นิยม

ใช้กันในสถานศึกษา คือการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ

บริการข้อสนเทศทางอาชีพ จัดเป็นบริการการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ ทั้งเป็นประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่ง หน้าที่ในการประกอบอาชีพ โลกของงานอาชีพต่างๆ การรับบุคคลเข้าทำงาน สถานภาพของการทำงาน การให้สิ่งตอบแทนความก้าวหน้า ความต้องการแรงงานในปัจจุบันและอนาคต และการแนะแหล่งที่จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมทั้งให้เกิดทัศนคติที่ดีต่องานสุจริตทุกชนิด ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับงานพิเศษและการศึกษาต่อ การบริการข้อสนเทศทางอาชีพ ได้แก่ ห้องสมุดอาชีพ (Career Library) จัดวันอาชีพ (Career Day) การจัดรูปแบบวิชาเสริมหลักสูตรสั้น (Career Workshop) การติดต่อแหล่งงานเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกหัดประสบการณ์ทำงาน (Experiential Education) ติดต่อหน่วยราชการและเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพ (คมเพชร ฉัตรศุกกุล. 2521: 31-37)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ” โดยให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนิสิตชั้นปีที่ 3 วิชาเอกจิตวิทยา ซึ่งผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่ดูแลการฝึกงานของนิสิต โดยนิสิตจะต้องเตรียมตัวเพื่อออกไปฝึกงานตามองค์กรต่างๆ ดังนั้น หากนิสิตได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องแล้ว นิสิตย่อมสามารถที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพและองค์กรที่มีความเหมาะสมกับความต้องการของตนเอง อันจะส่งผลให้นิสิตมีความสุขในการเก็บเกี่ยวเอาความรู้และ

ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกงานอย่างเต็มที่ และมีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เมื่อนิสิตรสำเร็จการศึกษาและเข้าสู่โลกอาชีพอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 วิชาเอกจิตวิทยา ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 วิชาเอกจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2547

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 วิชาเอกจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2547 จำนวน 48 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม คือ การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

3.2.1 การเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนที่ต่ออาชีพ

3.2.2 การประเมินตนเองตามความเป็นจริง

3.2.3 มีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ

3.2.4 การให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจตนเองเกี่ยวกับการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1.1 การเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนที่ต่ออาชีพ หมายถึง การรับรู้ได้ว่าขณะนี้ตนเองมีความต้องการ มีอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างไรกับอาชีพที่ต้องการทำในอนาคต

1.2 การประเมินตนเองตามความเป็นจริง หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และยอมรับตนเองได้ตามความเป็นจริงว่า ความรู้ความสามารถ ความถนัดของตน จุดเด่นจุดด้อย รวมทั้งขีดจำกัดของตน เป็นอย่างไรและอยู่ในระดับไหน และนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

1.3 มีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลสามารถเลือกอาชีพที่ตนต้องการได้ด้วยตนเอง โดยไม่ได้หวั่นไหวไปตามการชักจูงจากผู้อื่น และเชื่อว่าตนเองว่าจะสามารถประกอบอาชีพที่ตนต้องการได้ดี โดยไม่ยอมแพ้กับปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

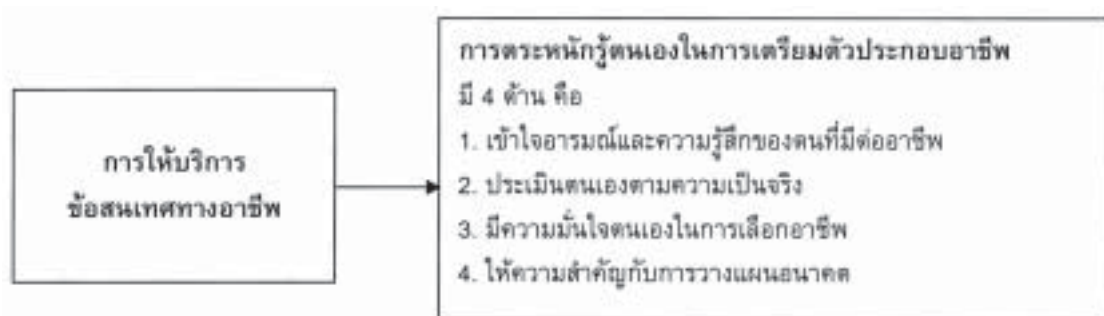
1.4 การให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต หมายถึง การที่บุคคลตระหนักว่าในการทำสิ่งใดก็ตาม ควรมีการเป้าหมายและกำหนดแนวทางที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือกระทำและรู้จักเตรียมตนเองให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ถ้าบุคคลมีความเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง และมีความมั่นใจในตนเอง ก็จะทำให้วางแผนอนาคตได้อย่างฉลาด ตั้งเป้าหมายทางอาชีพโดยอยู่รากฐานอยู่บนความเป็นจริง โดยคำนึงถึงศักยภาพที่ตนมี

บริการข้อสนเทศทางด้านอาชีพ (Career Information Services) จัดเป็นบริการการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ ทั้งเป็นประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่ง หน้าที่ในการประกอบอาชีพ โลกของงานอาชีพต่างๆ การรับบุคคลเข้าทำงาน สถานภาพของการทำงาน การให้สิ่งตอบแทนความก้าวหน้า ความต้องการแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

และการแนะแหล่งที่จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งให้เกิดทัศนคติที่ดีต่องานสุจริตทุกชนิด ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับงานพิเศษและการศึกษาต่อ บริการข้อมูลด้านอาชีพที่สถาบันการศึกษาควรจัดให้มี ได้แก่ ห้องสมุดอาชีพ (Career Library) จัดวันอาชีพ (Career Day) การจัดรูปแบบวิชาเสริมหลักสูตรสั้น (Career Workshop) การติดต่อแหล่งงานเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกหัดประสบการณ์ทำงาน (Experiential Education) ติดต่อหน่วยงานราชการและเอกชนเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2521: 31-32)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

นิสิตที่ได้รับบริการข้อสนเทศทางอาชีพสามารถตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพสูงขึ้น ทั้งโดยรวมและรายด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนิสิตว่า ประกอบไปด้วยข้อความเกี่ยวกับการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ 4 ด้าน รวม 28 ข้อ ดังนี้

1.1 ด้านเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนที่มีต่ออาชีพ มี 8 ข้อ

1.2 ด้านประเมินตนเองตามความเป็นจริงมี
7 ข้อ

1.4 ด้านการให้ความสำคัญกับการวางแผน
อนาคต มี 5 ข้อ

1.3 ด้านมีความมั่นใจตนเองในการเลือก
อาชีพ มี 8 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ

คำชี้แจง ให้นิสิตรับพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่าตรงกับความรู้สึกของนิสิตที่สุดโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง
ที่ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของนิสิตมากที่สุด และกรุณาตอบทุกข้อ

- จริง** หมายถึง ตรงกับความรู้สึก อารมณ์มากหรือมีพฤติกรรมในเรื่องนั้น**สม่ำเสมอ**
- ค่อนข้างจริง** หมายถึง ตรงกับความรู้สึก อารมณ์หรือมีพฤติกรรมในเรื่องนั้น**บ่อยครั้ง**
- ค่อนข้างไม่จริง** หมายถึง ตรงกับความรู้สึก อารมณ์หรือมีพฤติกรรมในเรื่องนั้น**บางครั้ง**
- ไม่จริง** หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึก อารมณ์หรือ**ไม่มี**พฤติกรรมในเรื่องนั้น**เลย**

ข้อความ	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
1. ฉันรู้สึกถึงความไม่แน่นอนในชีวิต เมื่อคิดถึงอาชีพของตนเองในอนาคต				
2. ฉันรู้สึกกลัวที่จะต้องทำงานเมื่อเรียนจบแล้ว โดยไม่รู้ว่าเป็นเพราะอะไร				
3. ฉันรู้สึกสับสนว่าวิชาความรู้ที่ฉันมี จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างไร				
4. เมื่อมีคนมาถามว่า เรียนจบแล้วฉันอยากทำอาชีพอะไร ฉันตอบไม่ได้ เพราะไม่แน่ใจในความต้องการของตนเอง				

แบบสอบถามคุณลักษณะมีทั้งข้อความทางบวก และทางลบ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดการให้คะแนน 4 ระดับ คือ

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริง	4	1
ค่อนข้างจริง	3	2
ค่อนข้างไม่จริง	2	3
ไม่จริง	1	4

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนด เกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 3.00 - 3.99 หมายถึง ความว่า นิสิตมีการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบ อาชีพในระดับสูง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 2.00 - 2.99 หมายถึง ความว่า นิสิตมีการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 - 1.99 หมายถึง ความว่า นิสิตมีการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพในระดับต่ำ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามวัดการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ผู้วิจัย นำแบบสอบถามวัดการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปใช้กับ นิสิตชั้นปีที่ 4 วิชาเอกจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

2. โปรแกรมการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ จะดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพให้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพของผู้รับข้อสนเทศ

2.2 สอบถามปัญหาและความต้องการของ นิสิตเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อไปประกอบอาชีพ

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม นิสิต มาพิจารณาจัดกลุ่มข้อมูลแล้วนำไปปรึกษาคณาจารย์ ในภาควิชาและวิทยากรที่จะมาบรรยายและทำกิจกรรม เพื่อสร้างโปรแกรมการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One group Pretest - Posttest Design

ทดสอบก่อน —————> ให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ
—————> ทดสอบหลัง

2. วิธีการดำเนินการทดลอง ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้นิสิตตอบแบบสอบถามวัดการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ

3. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยา ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการให้คำแนะนำในการเลือกทางเดินที่จะประกอบอาชีพ ซึ่งแต่ละคนมีหน้าที่การทำงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งงานในองค์กรของรัฐ องค์กรเอกชนที่มีชื่อเสียง รวมทั้ง

ประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนั้น การเลือกที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของวิทยากรก็แตกต่างกัน คือเลือกศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งเลือกเรียนจิตวิทยาสาขาต่างๆเพื่อต่อยอดหลักสูตรปริญญาตรี วท.บ.จิตวิทยาที่เรียนมา หรือเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนชื่นชอบและเหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการจะทำ โดยวิทยากรทั้งหมดต่างก็พูดให้ความเชื่อมั่นกับนิสัยที่ความรู้ทางจิตวิทยาที่เรียนมาทั้งหมด ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการประกอบอาชีพในปัจจุบันทั้งสิ้นโดยแบ่งหัวข้อ ดังนี้

- 3.1 แนะนำวิทยากร
เวลา 30 นาที
- 3.2 จบจิตวิทยาแล้วเป็นอะไรดี
เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที
- 3.3 ก่อนไปสมัครงาน : เตรียมตัวอย่างไร
เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที
- 3.4 การเตรียมตัวก่อนไปทำงาน
เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

3.5 บุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ

เวลา 1 ชั่วโมง

- 4. ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้นิสิตตอบแบบสอบถามวัดการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพชุดเดียวกับฉบับก่อนทดลอง แล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามดังกล่าวไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
- 5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน โดยใช้สถิติ t -test

ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ โดยหาค่าสถิติพื้นฐานปรากฏในตารางดังนี้

การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ	กลุ่มตัวอย่าง (N = 48)	\bar{X}	S.D.
1. การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพโดยรวม	ก่อนทดลอง	2.74	0.37
	หลังทดลอง	2.95	0.24
2. ด้านการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่มีต่ออาชีพ	ก่อนทดลอง	2.65	0.45
	หลังทดลอง	2.94	0.38
3. ด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง	ก่อนทดลอง	2.80	0.49
	หลังทดลอง	3.07	0.35
4. ด้านการมีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ	ก่อนทดลอง	2.63	0.44
	หลังทดลอง	2.84	0.28
5. ด้านการให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต	ก่อนทดลอง	2.90	0.46
	หลังทดลอง	3.13	0.33

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภายหลังจากทดลองโดยการให้บริการข้อเสนอแนะด้วยโปรแกรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งหลังการทดลอง การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างในด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง และด้านการให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนที่มีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

2. เปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพก่อนและหลังการให้บริการข้อเสนอแนะทางอาชีพด้วยโปรแกรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้นสรุปได้ดังนี้

2.1 การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพโดยรวมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2.2 การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพด้านการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของคนที่มีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2.3 การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2.4 การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพด้านการมีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2.5 การตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพด้านการให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพโดยรวม ก่อนและหลังการให้บริการข้อเสนอแนะทางอาชีพ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายจากวิทยากร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัวเพื่อก้าวเข้าสู่โลกอาชีพและการศึกษาต่อ ทั้งในเรื่องเรียนจบจิตวิทยาแล้วจะเป็นอะไรดี ก่อนที่นิสิตจะไปสมัครงานต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง เมื่อต้องไปทำงานต้องเตรียมตัวอย่างไร บุคคลที่พึงประสงค์ที่องค์กรต้องการนั้นจะต้องมีลักษณะอย่างไร และบุคลิกภาพกับอาชีพที่นิสิตต้องการจะเป็นในอนาคตนั้นมีความสอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งทำให้นิสิตได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ตนเองว่าจะต้องพัฒนาและปรับปรุงตรงส่วนใดบ้าง ทำให้นิสิตเกิดความเข้าใจในตนเองได้ดีขึ้น

งานวิจัยที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ได้แก่ชูลิ คเซนทร์เดชา (2534: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบ ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ กับโปรแกรม ข้อเสนอแนะทางอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบ อาชีพอิสระทางพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัย พลศึกษา จังหวัดชุมพร ที่มีทัศนคติในการประกอบ อาชีพอิสระทางพลศึกษาต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 โดยสุ่มเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการปรึกษาแบบกลุ่ม ด้านอาชีพ และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับโปรแกรมข้อ สนทนาทางอาชีพ ทั้งนี้ประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาคือ แบบสอบถาม ทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ กับโปรแกรมข้อเสนอแนะทางอาชีพมีทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่ได้รับการ ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาดีขึ้นหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่ได้รับ การให้โปรแกรมข้อเสนอแนะทางอาชีพมีทัศนคติในการ ประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาดีขึ้นหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารารัตน์ วงศ์สุวรรณ (2536: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มและข้อ สนทนาทางอาชีพที่มีต่อเจตคติในการประกอบอาชีพ อิสระของนักเรียน และเพื่อเปรียบเทียบผลของ กิจกรรมกลุ่ม กับการให้ข้อเสนอแนะทางอาชีพที่มีต่อ เจตคติในการประกอบอาชีพของนักเรียน กลุ่ม ตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน

มหाराชประชานิมิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้ คะแนนจากแบบสอบถามต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 10 ครั้ง ส่วน กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับข้อเสนอแนะทางอาชีพ 8 ครั้ง ก่อน และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ให้ทั้งสองกลุ่มตอบ แบบสอบถาม แล้วนำผลมาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และที่ ได้รับข้อเสนอแนะทางอาชีพมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบ อาชีพอิสระสูงขึ้น และนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีเจตคติที่ ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากผลการวิจัยจะ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้แล้ว ยังเป็นการ แสดงให้เห็นว่าการให้บริการข้อเสนอแนะทางอาชีพนับ ว่าเป็นบริการแนะแนวอาชีพที่ดี มีประโยชน์ และส่ง ผลในด้านบวกแก่ผู้รับบริการเช่นเดียววิธีการอื่นๆ

2. เปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียม ตัวประกอบอาชีพ ด้านเข้าใจอารมณ์ และความรู้สึก ของตนเองที่มีต่ออาชีพ ก่อนและหลังการให้บริการข้อ สนทนาทางอาชีพ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่า ก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะข้อมูลที่ได้รับจากวิทยากร และข้อมูล ประวัติส่วนตัวของวิทยากรที่เป็นศิษย์เก่า มีบางแง่มุม ที่อาจตรงกับอารมณ์และความรู้สึกที่นิลิตมีในขณะนั้น เป็นต้นว่าวิทยากรท่านแรกซึ่งบรรยายเรื่อง“จบจิตวิทยา แล้วเป็นอะไรดี” เล่าว่าแม้เลือกสาขาจิตวิทยาในการ

สอบเข้ามหาวิทยาลัยในลำดับท้ายๆ ก็ตาม แต่ไม่ว่าจะได้สาขาวิชาอะไร ก็จะเรียนทั้งหมด เพราะคิดว่าจะสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพคือนักธุรกิจที่ตนอยากจะเป็นได้ ต่อมาเมื่อศึกษาในระดับสูงที่ขึ้น กลับเลือกเรียนในสาขาที่ไม่ใช่จิตวิทยา แต่เป็นสาขาที่ตรงตามอาชีพคือบริหารธุรกิจ เพราะถ้าจบปริญญาโทจิตวิทยา ก็จะต้องมาเป็นอาจารย์ อย่างไรก็ตามในการทำงานก็ได้นำความรู้ทางจิตวิทยามาประยุกต์ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น เมื่อเข้าใจในความต้องการของตนเอง “อยากทำอะไร อยากเป็นอะไร” และเมื่อมีโอกาสก็จะพยายามตั้งใจทำอย่างมุ่งมั่น เป็นต้นว่า การพยายามฝึกซ้อมวิ่งทุกวัน เพื่อแข่งขันวิ่งระยะไกลกีฬามหาวิทยาลัย ซึ่งโดยธรรมชาติน่าจะแพ้ชนิดพลศึกษา แต่ในขณะนั้น เขาบอกกับตนเองว่าต้องพยายามวิ่งเข้าเส้นชัยให้ได้ หรือการพยายามแปลบทความภาษาอังกฤษส่งอาจารย์ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากสำหรับชีวิตการเป็นนิสิตในขณะนั้น ทั้งๆ ที่เพื่อนคนอื่นเลือกบทความภาษาไทย เป็นต้น ส่วนวิทยากรท่านต่อมาได้ย้ายแผนการเรียนจากสาขาวิชาอื่นมาเรียนสาขาวิชาจิตวิทยา และเมื่อเรียนจบก็ได้ไปทำงานในอาชีพที่ตนต้องการคือนักข่าว ซึ่งอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาจิตวิทยานัก แต่ก็มีบางส่วนที่ต้องนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้เช่นกัน และต่อมาได้ย้ายมาทำงานธนาคาร แต่ทำไม่ได้ไม่นานนักก็เปลี่ยนมาทำงานราชการ และประสบความสำเร็จโดยก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการในขณะที่อายุยังไม่มากนัก และปัจจุบันเป็นผู้จัดการฝ่ายสรรหาและคัดเลือกบุคลากร และที่ปรึกษาฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในบริษัทที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง เขาเล่าว่าในขณะที่เรียน ชอบทำกิจกรรม เป็นนักกิจกรรมด้วยทั้งในระดับสาขาวิชา ระดับคณะ และ

ระดับมหาวิทยาลัย กิจกรรมที่ทำเป็นต้นว่า จัดงานกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี ใช้ความรู้ทางศิลปะในการออกแบบโลโก้การแข่งขันกีฬาสีล้อม (หมายถึง สาขาจิตวิทยา 4 สถาบันการศึกษา และปัจจุบันเป็น 7 ล้อม) ซึ่งเป็นโลโก้ที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าวิทยากรทั้งสองท่านจะทำอะไร สามารถให้เหตุผลบอกได้ว่าที่ตนได้ทำไปนั้นทำไปเพราะอะไร และมีความสุขในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ การเลือกประกอบอาชีพก็ไม่ได้ยึดติดกับกรอบ เป็นต้นว่า จบจิตวิทยาต้องเป็นนักจิตวิทยาหรือเป็นอาจารย์ แต่จะเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนทำแล้วพึงพอใจและมีความสุขมากกว่า ดังนั้น แม้วิทยากรทั้ง 2 ท่านจะไม่ได้เรียนเก่งติดอันดับของรุ่นแต่ประการใด แต่ก็สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ เพราะมีความรู้จักและเข้าใจในความต้องการ อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ คือ งานวิจัยของ ดร.ณิ นาคฤทธิ์ (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ การใช้คำพูดชักจูง และการมีตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพจำนวน 45 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน เป็นกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยใช้คำพูดชักจูงเป็นรายบุคคล 1 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที นักเรียนกลุ่มทดลองที่

2 ได้สังเกตตัวแบบด้านอาชีพทางจิตทัศน์ 15 นาที และได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยใช้คำพูดชักจูงเป็นรายบุคคล ใช้เวลาเหมือนกลุ่มทดลองที่ 1 ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ และไม่ได้สังเกตตัวแบบ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้ความสามารถของตน ในการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ด้านประเมินตนเองตามความเป็นจริง ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการให้ข้อมูลของวิทยากรในวันนั้นทุกท่าน ได้ให้ข้อมูลและยกตัวอย่างให้เห็นภาพทั้ง 2 ด้านคือทั้งด้านบวกและด้านลบเมื่อไปสมัครงานและเข้ารับการสัมภาษณ์ เป็นต้นว่า การแต่งกายที่ดีและไม่ดี คำพูดที่ควรพูดและไม่ควรพูด ที่ควรเน้นและควรหลีกเลี่ยง การกรอกประวัติส่วนตัวที่แสดงให้เห็นถึงความมั่นใจและไม่มั่นใจของผู้สมัครงาน ความสามารถและความถนัดที่ควรมีในทุกๆ งาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีใช้แบบสอบถามในเรื่องความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพกับอาชีพ แล้วแจ้งผลให้นิสิตได้ทราบทันที จากนั้นให้นิสิตวิเคราะห์ตนเองว่าเป็นไปตามการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามหรือไม่เพียงใด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจทำให้นิสิตนำมาเปรียบเทียบกับตนเองว่าตนเองมีสิ่งใด

บ้างที่ควรเสริมสร้างให้ดีขึ้นและส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับรัตนกรณชนะชา (2541:บทคัดย่อ) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพจากมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตน ในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาด้าน อาชีพเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ต่อเนื่องกัน 10 ครั้ง ส่วน กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ มาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพและวิเคราะห์ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ซึ่งได้แนวคิดของแบนดูรามาประยุกต์ในเรื่องการเลือกอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างจากเดิม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลมีการรับรู้ ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ พันทิพา หิงสุวรรณ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทาง

อาชีพแบบกลุ่ม ต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 225 คน ได้รับการทดสอบด้วยมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 20 คน จากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 2.00 และคะแนนมาตรวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน ด้วยวิธีการจับฉลาก กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวทฤษฎีของเบนดูราเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมงรวม 12 ครั้ง ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแนะแนวในชั้นเรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้จากการวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าแนวคิดของเบนดูราในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน และอาจจะมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเช่นกัน

4. เปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ด้านมีความมั่นใจตนเองในการเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้อมูลที่ได้จากวิทยากร ทำให้นิสิตเกิดความภาคภูมิใจในสาขาวิชาจิตวิทยาที่เรียน และเชื่อมั่นว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จได้ อีกทั้ง วิทยากรที่มาบรรยายต่างก็เป็นตัวแบบในเรื่องการตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใดๆ ด้วยตนเอง และมีความสุขในสิ่งอยากจะทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการให้ข้อมูลแก่นิสิตล่วงหน้า ก่อนที่นิสิตจะก้าวเข้าสู่โลกอาชีพ ซึ่งอาจจะช่วยลดความวิตกกังวลและสร้างความมั่นใจให้แก่ นิสิต ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ณ ลำพูน (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ จำนวน 20 คน โดยสุ่มเข้ากลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวม 12 ครั้ง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการตัดสินใจเลือกอาชีพของ แชมมวลเอ็ช ออซิโพรว์ ใช้การวิจัยแบบมีกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการ

ตัดสินใจเลือกอาชีพจากการทดสอบ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวความคิดวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคล มีคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพเพิ่มขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เปรียบเทียบการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ ด้านการให้ความสำคัญกับการวางแผนอนาคต ก่อนและหลังการให้บริการข้อสนเทศทางอาชีพ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการให้ข้อมูลของวิทยากรช่วยกระตุ้นให้นิสิตได้รู้ว่าการเตรียมตัวเองให้พร้อมและรู้จักการวางแผนชีวิตนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้เกิดผลดีต่ออนาคต เช่น ต้องทำความเข้าใจกับงานที่สมัคร เทคนิควิธีการเขียนจดหมายสมัครงานและประวัติย่อ แบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกคนเข้าทำงาน เทคนิคการสอบสัมภาษณ์ สิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ปฏิบัติในการเข้ารับการสัมภาษณ์ การเตรียมตัวสำหรับคำถาม สัญญาณบอกโอกาสได้งานทำมากหรือน้อย แบบทดสอบต่างๆ และอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยที่ปรากฏสอดคล้องกับ สุพิชชา กลิ่นบุหงา (2540: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวแบบกลุ่มย่อยที่มีต่อการตระหนักในอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหัตถสารเกษตรวิทยาจารย์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 20 คน ซึ่ง

สุ่มจากนักเรียนที่มีคะแนนการตระหนักในอนาคตต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 25 สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการแนะแนวแบบกลุ่มย่อย สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 40 นาที ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ รวม 9 ครั้ง โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยคือ แบบวัดการตระหนักในอนาคตซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการแนะแนวแบบกลุ่มย่อย มีคะแนนการตระหนักในอนาคตสูงกว่า ก่อนเข้ารับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สายหยุด เหมือนสร้อย (2541: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการแนะแนวเพื่อการวางแผนชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยและแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มจำนวน 10 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลาติดต่อกัน 5 สัปดาห์ กลุ่มทดลองที่ 2 เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาทางอาชีพด้วยตนเอง โดยใช้เวลาเหมือนกับกลุ่มทดลองแรก กลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพในชั้นเรียนปกติจากอาจารย์คนเดียวกัน แบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับทั้งสามกลุ่ม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนวุฒิภาวะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย แม้ว่านิสิตจะมีการตระหนักรู้ตนเองในการเตรียมตัวประกอบอาชีพสูงขึ้นจากก่อนการทดลอง แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (ค่อนข้าง) ซึ่งนิสิตควรจะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่านี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะวิธีการในการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. การเรียนการสอนควรเน้นในส่วนที่จะประยุกต์องค์ความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพโดยตรง มิใช่เรียนแต่เนื้อหาและทฤษฎี แต่ไม่รู้แนวทางและวิธีการที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง
2. การเรียนการสอนควรจัดให้นิสิตได้เข้าไปเรียนรู้การทำงานในองค์กรให้มากขึ้น นอกเหนือจากการฝึกงานที่มีอยู่ในหลักสูตร เช่น มอบหมายงานให้นิสิตไปเรียนรู้วิธีการทำงานและพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร การวิเคราะห์เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะเกี่ยวกับบุคคลในอาชีพที่ตนใฝ่ฝัน เป็นต้น
3. ในการจัดทำหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอน ควรมีบุคคลภายนอกที่ทำงานภายในองค์กร เข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่ครูอาจารย์ จะได้ผลิตบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง
4. สถาบันการศึกษาควรตระหนักว่าศิษย์เก่าคือพลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาและทำให้สถาบันการศึกษาเป็นที่รู้จักแพร่หลายในแวดวงอาชีพ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ศิษย์เก่าเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เช่น เชิญมาวิพากษ์หลักสูตรหรือการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น การเชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาบรรยายให้

ความรู้และประสบการณ์แก่นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันให้มากขึ้น เพื่อให้ นิสิตอาจนำมาใช้เป็นตัวแบบของตนเองในการวางแผนชีวิตเพื่ออนาคตที่ดีและเห็นช่องทางที่จะก้าวเข้าสู่โลกอาชีพต่อไป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ศึกษาหาวิธีการที่จะกระตุ้นให้นิสิตได้มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดกับค่านิยมของคนในสังคม โดยอาจประกอบอาชีพอิสระ เป็นผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งจะทำให้ตลาดแรงงานกว้างมากขึ้น ช่วยลดปัญหาการว่างงานได้
2. ศึกษาวิธีการที่จะส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือภูมิลำเนาของนิสิตอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ นิสิตมีฐานความคิดที่จะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพประจำท้องถิ่นของตนให้มีความก้าวหน้า อันเป็นการกระจายตลาดแรงงานไปสู่ท้องถิ่นยิ่งขึ้น มากกว่าจะให้ประกอบอาชีพอยู่แต่ในเขตเมืองเท่านั้น
3. ควรศึกษาหาวิธีที่จะพัฒนาส่งเสริมให้นิสิตมีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาที่เรียน โดยรู้จักมองคุณประโยชน์ของสาขาที่เรียนในหลายๆ มิติ เพราะสิ่งนี้จะช่วยให้นิสิตเกิดความมั่นใจในคุณค่าสาขาวิชาที่ตนเรียนมากขึ้น และเมื่อก้าวเข้าสู่โลกอาชีพ ก็จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้คนอื่น ๆ เห็นคุณค่าสาขาวิชาที่ตนเรียน อันจะนำมาสู่ความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้นในอนาคต
4. การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์

(Emotional Intelligent) ตามทฤษฎีของ Daniel Goleman ดังนั้น การพัฒนานิสิตในเรื่องการเตรียมตัวประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพนั้น อาจต้องพัฒนาในองค์ประกอบอื่นควบคู่กันไปด้วยได้แก่ 1) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) เพราะจะทำให้มีความละเอียดรอบคอบและเอาใจใส่ต่ออนาคตของตนเอง พร้อมทั้งสามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนและความเปลี่ยนแปลงของชีวิตได้อย่างคล่องตัวและมีคุณธรรม 2) การมีแรงจูงใจ (Motivation) เพราะจะทำให้เกิดการกระตุ้นตนเองให้พยายามต่อสู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ซึ่งไม่อยู่สูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานของตนเอง เนื่องจากได้ตระหนักถึงความสามารถและขีดจำกัดเป็นที่ตั้ง 3) การมีความรู้สึกร่วม

(Empathy) เป็นการรับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่นที่ตนเองมีความเกี่ยวข้องด้วย ไม่ตัดสินใจอะไรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและอนาคตของตนโดยไม่สนใจใส่ใจบุคคลที่อยู่รอบข้าง เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็นต้น และ 4) การมีทักษะในการเข้าสังคม (Social Skill) คือ การมีความสามารถที่จะทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้อื่นในวงกว้าง มีความเชี่ยวชาญในการสร้างความสัมพันธ์ โดยเฉพาะแวดวงที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพของตนเพื่อใช้มิตรภาพเป็นสื่อกลางในการพูดคุยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปและความก้าวหน้าของวิชาชีพได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนอาชีพและอนาคต

บรรณานุกรม

- กาญจนา ฌ ลำพูน. (2538). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2521). บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ มศว .
- ชวลี เชนทร์เดชา. (2534). เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพกับโปรแกรมข้อสนเทศทางอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระทางพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดรุณี นาคฤทธิ. (2542). ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยการชักจูงด้วยคำพูดและตัวแบบต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 . วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธารารัตน์ วงศ์สุวรรณ. (2536). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มกับการให้ข้อสนเทศทางอาชีพที่มีต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมราชประชานิมิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2535). อาชีพศึกษา. ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ฝ่ายข่าวการศึกษา. (2548, 11 มกราคม). การเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ม.6 . สวนดุสิตโพล. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2548, จาก http://www.dusitpoll.dusit.ac.th/2548/2548__001.html

พันทิพา หิงสุวรรณ. (2541). **ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อการรับรู้ความสามารถของ
ตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ** ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัตนกรณ์ ชนะฆ่า. (2541). **ผลการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลต่อการรับรู้ความสามารถของตนในการ
ตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สายหยุด เหมือนสร้อย. (2541). **การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการแนะแนวเพื่อการวางแผนชีวิตและอาชีพ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุพิชญา กลิ่นบุหงา. (2540). **ผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวแบบกลุ่มย่อยที่มีต่อการตระหนักในอนาคต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Goleman, D. (1998). **Working with Emotional Intelligence** . New York : Bantam Books.

Isaacson, L. E. (1993). **Career Information, Career Counseling, and Career Development.** Boston
: Allyn and Bacon.

Kuther, T.L.; & Morgan, R. D. (2004). **Career in Psychology Opportunities in a Changing World.**
Belmont, Calif. : Wadsworth/Thomson Learning.

Lloyd, M.A. (1985). **Adolescence.** New York : Harper & Row, Publishers.

Sternberg, R.J. (1997). **Career Paths in Psychology : Where Your Degree Can Take You.**
Washington, DC : American Psychological Association.